

ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΚΑΡΜΕΝ ΣΥΛΒΑ

..... ΔΡΑΓΟΜΙΡΑ

ΗΝ ιστορία αυτή που την διηγήθηκε ή γιαγιά μου... Ο Κριμ-Τζιάρι ήταν άρχηγός τών Τατάρων και είχε στο Μπαξισοράι ένα πολυτελέστατο παλάτι. Ησθενά αλλοδ δεν υπήρχαν τόσο πλούσια χαλιά, τόσο ακριβά διαμαντάρια, τόσο χρυσάφηνια κι' ασήμεινα σκεύη.

Τα χαλιάρια τών αλόγων του ήταν δλόχρονα, ή σέλλες τους λιματοκοπούσαν και τ'α σκεπάζαματ' τους ήταν κεντημένα με τή μεγαλειότερη τέχνη. Όταν ο Κριμ-Τζιάρι έβγαине περσιπαιτό, ο ήλιος τόν έκαιπταε με ήλιεια, γιατί κριμόνταν λιματορότερος άτ' αυτόν.

Μεταξύ τών αλοούθων του ήταν κι' ένας νέος Ρουμάνος, τόν οποίο ο Κριμ-Τζιάρι είχε πάρει άπο μικρό παιδί, σέ μια έκστρατεία του, άπο τή Σουτζιάβα.

Ο νέος αυτός ήταν ψηλός, εκθαίντος, κομψός και είχε όφραια μαλλιά, Αλλά ή έκχαρσι τών ματιών του ήταν ασυλαγχώσιμη, γιατί πολλές φορές είχε φωτίσει για τήν καταγωγή του, άλλα κινεμένα δεν ήξερε να τού πη.

Ο Κριμ-Τζιάρι τόν είχε άσπειε με τή βία άπό τήν άγκυλιά μιας όφραίας γυναίκας, που τήν είχε σπασίσει με τό μαχαίρι του, γιατί έβγαζε άγρια ξεφουητά. Άκούω λοιπόν κι' ο ήλιος ο άρχηγός άγνοούσε άν ή διαστρωμένη έκείνη ήταν ή μένα ή ή παρμάνια τού παιδιού. Μολιαυτήτα ο νέος αυτός με τ'ά ενθύνια χωρ'εκρηστικά και τήν όμη τή γλυκεία έδραχνε πώς; καταγόταν άπο σπίτι άργοντικό...

Μιά βραδιά καθόταν στην όψη του παλιούτ' τ' άρέντη του. Άκουούσε άπάνω στ' άριτικό άλογό του, που άπό καιρό σέ καιρο γίνιζε τό κεφάλι τού πρής τό μέρας τού κι' έξινε τή μοίρη τού στόν όμο του.

Ο νέος είχε κίσει αυτή τήν ήαίρα μια μεγάλη πορεία και τώρα περιμένε να μη και να άναφέρει τό άποτέλεσμα της στον κριμό του.

Το μισό μέρος τού παλιούτ' ήταν βεθισμένο στη σκιά, ένω τό άλλο μισό φωτίσταν ζοηρά άτ' τή σελήνη, άπως κι' ή βροχή που έτρειζε πιο πέρα με γλυκό μουρωιωρότό.

Ο νέος κίπταε με όνειροπόλο βλέμμα γύρω του και σέ μια στιγμή σταιώθηκε τή ματιά του στά παράρθια τού γαρεινού, με μια βαθειά μελαγχολία στην ψυχή.

Έξωαρι ή γούλλες ένός παράρθου σάβερσαν και τήν ίδια στιγμή, κάτω άτ' τό φως τού φεγγαριού, φάνηκε τό πρόσωπο τής όφραίοτερης κοπέλλας ποίεε δει στη ζωή του.

Ο νέος άρχισε να τρέιη σίνχρωμος, τόσο που τ' άλογο σήκωσε άνησχη τό κεφάλι του, σάν να μάντενε πως κάποιος κίνδυνος άπειλούσε τόν κριμό του.

Ο νέος κι' ή νέα κιντάχτηκαν μέσα στά μάτια και τό βλέμμα του άλλάξανε φανερόνε άγάπη και τρυφερότητα. Αλλά τήν ίδια στιγμή βήματα άκούστηκαν στη σκιά κι' ή γούλλες κλείστησαν άμέσως.

Ο νέος είδοποιήθηκε ν' ανεθεί άπάνω που τόν περιμένε ο άρέντης του. Πήγε, μίλησε μαζί του, μα όταν κλείστηκε στην κάμαρά του δεν τού πήγανε ήνοις. Σχετίσταν τήν όφραία κόρη που είδε στο παράρθου...

Και τήν άλλη μέρα, μόλις γίχτωσε, βρέθηκε Ξανά κοντά στη βροχή και σέ λίγο τό ίδιο πρόσωπο παρουσιάστηκε στό παράρθου.

Η κόρη έσπικε με προφιράκι και είπτε στό νέο: —Αν είσαι Χριστιανός, σόμε με, για τ' όνομα τού Θεού... Με λένε Δραγομίρα...

—Θά σέ σάσω, άποκρίθηκε ο νέος. Κι' έγώ είμαι Χριστιανός και με λένε Παρθού...

—Έσαιτ' άτ' αυτή τή σύντομη συνεννόηση, ή κόρη έκλεισε άμέσως τό παράρθου κι' άνιανε τό φως.

Τήν άλλη μέρα ο Κριμ-Τζιάρι άναχώρησε για κάποια έκστρατεία έχοντας μαζί του όλη τή λιματοροτολιμένη σιννοδεία του.

Αδύς ο ήλιος φορούσε στό κεφάλι του διαμαντοστόλιτο μουσφέργαχο και λινγύδανε με χάρι πάνω στ' άλογό του, για να τόν ήβουν και να τόν κιαμώσουν ή γυναίκες τού κι' ή σκλάβες που κιντούσαν πίσω άτ' τ'α παράρθου, άλλα άπο πάντων ή όφραία Δραγομίρα.

Τή Δραγομίρα τήν είχε άσπειε μικρή άτ' τ'α γονικά της και τήν είχε μεγαλώσει με πολλή φροντίδα.

Η φήμη της σιγά-σιγά είχε άλωθεί τώρα παντού και οι έχθροί του

προσπαθούσαν με κάθε τρόπο να τού τήν κλέψουν. Αλλά ο Κριμ-Τζιάρι είχε δώσει διαταγή να μην τήν άφήσουν να φανή ποθενά, χωρίς πέπλο. Αν τολμούσε να παραωσήη ποτέ, θα τήν έμαστίγωναν και θα τήν έβλεπαν μέσα στην πιο σκοτεινή φυλακή.

Η νέα κριμωκίπταε τώρα άπό τή γούλλια με τ'α μάτια της τό γλυκά που πετούσαν φωτιές. Δεν κίπταε άνω τόν άρέντη της, για τόν όποιο αίσθανόταν φοβερή αντίπαθεία, άλλα τόν Παρθού που έστεκε δίπλα τού κβαλλάρη και που τόν άγαπούσε άπό καιρό κρυφά.

Η έκστρατεία αυτή τού Κριμ-Τζιάρι δεν έβιάστανε παρά μόνο τρεις βδομάδες και οι Ταταροι γύρσαν πάλι στον τόπο τους, φορτωμένοι με λάφυρα.

Ο Παρθού είχε δείξει άμάνταστο ήρωισμό στόν πόλεμο αυτό. Είχε σόσει τή ζωή τού άρχηγού του, που λίγο έλειψε να τόν σκοτώσει με μια γιαταγιά. Ο νέος όμως πρόφτασε να κόψη τό κεφάλι τού έχθρου κι' ο Τζιάρι γλίτωσε...

Ο άρχηγός γυρίζοντας μίμνεε στό παλάτι τούς πιστούς του και τούς άνταμειψε όλους με πλούσια δώρα.

Ύστερα γύρσε στόν Παρθού και τού είπτε: —Έσύ, παιδι μου, έχεις κίσει τρέτα κατορθώματα, που κιαμιά άμοιθή δεν είν' άρεσθή για σένα... Ίσως όμως νίχες κιαμιά έπαθμια που να μισούε να σου τήν έκπιηρωσω... Ζήτησε και θέλεις και σου δίνω τό λόγο μου πως θα τό κίνω...

Ο Παρθού σπρωκίονισε εύθύς τ' άλογο του και τό γυναιμαμένο ζώο γονάτισε. Ο κβαλλάρης ήρωσε τότε τή φωνή του και τού είπτε:

—Αν ή άρέντια σου θέλη να με κιαλωκρίσει, δόσε μου, σέ παρακαλώ, για γυναίκα μου σκλάβα σου, τή Χριστιανή Δραγομίρα!

Σιγή θανάτου άπλώθηκε γύρω. Όλον τ'α μάτια ήταν κριμωμένα στό πρόσωπο τού Κριμ-Τζιάρι, που γύνηε με μιάς κατακόκκινο.

Ο άρχηγός έτραξε τ'α δόντια του, δάγκωσε τό μουστάκι του και στό τέλος ρώτησε:

—Τή γνωρίζεις λοιπόν;

—Και ποός δεν γνωρίζε τή Δραγομίρα; άποκρίθηκε ο νέος. Πρέπει να ξέρης όμως ότι δεν σου τή ζητώ για τήν όμορφιά της, άλλα επειδή είνε Χριστιανή...

Ο Κριμ-Τζιάρι δεν ξαναμίλησε. Βυθίστηκε στη σιωπή και σέ λίγο φάνηκε πως πήρε τήν άπόφαση του.

—Λοιπόν, θα κιατώσω τό λόγο μου, φώναξε, κι' ο γάμος σας θα γινη σήμερα κίλας...

Η Δραγομίρα, κριμένη πίσω άπό τ'α βαρειά παρατετασμάτα, είχε άδουσει όλη τή σιννομίλια αυτή, ποτε κλωμική και ποτε κατακόκκινη άτ' τή μεγάλη της σινγαίρη.

—Έπειτα γονάτισε σέ μια γωνιά με δάκρυα στά μάτια κι' άρχισε να ευχαριστ' τό Θεό που τήν έγλίτωσε άπό τή σκλαβιά και τήν έδινε γυναίκα σ' ένα άντρειωμένο παλληκάρη.

Σέ λίγο ο Τζιάρι φώναξε έναν παπά κι' ή Δραγομίρα κίρησε λιματοροτολιμένη τόν Παρθού που λιματοκοπούσε άπό χαρά κι' ήταν έτοιμος να γονάτιση για να προσκηνηση τή θεική της όμορφιά. Τό μυστήριο άρχισε μέσα σ' άπόλυτη σιωπή...

Όταν τελείωσε ή ήροτελεσία, τό νεαρό Ξεναρόι τράβηξε για τή νυχική κάμαρα, όπου τούς έπεριμένε ένα κιαλοτρομένο κρεββάτι.

Μιά λάμπα άναμμένη κρημόταν στό ταβάνι κι' έφαινε τριανταφυλένιο φως στην άρομιατομένη νυχική πασάδα...

Ατ' έξω δεν έφτανε κανένας όθροβος.

Μόλις μπήκε μέσα στην κάμαρα ή Δραγομίρα, έπσε μισός στά πόδια τού σκίγνου της, τού φίλησε τό γόνατα και τού είπτε:

—Θά σ' άγαπάω σάν Θεό... Θά σέ λατρευω σάν άγιο!... Θά σέ ήμνηρω σάν κριμό μου... Μ' έσπασε άτ' τήν ντροπή και σου άνθρωπο δόκλωρη...

Ο νέος τήν τράβηξε άπάνω στά στήθη του, τής έβγαλε τό πέπλο και τήν φίλησε τεράλλ.

—Σ' άγατώ περισσότερο άτ' τή ζωή μου! τής έλεγε και τή φιλοσοφία άδίκωπα.

Κι' όταν πέρασε ή πρώτη τους έρωτική όρημή, άρχισαν να διηγούνη ο ένας στόν άλλον τ'α βάσανα τους και τής περιπέτειές των ός τήν έποχή που τούς είχαν άπάξει άτ' τ'α σπία τους.

—Από που σέ πήραν εσένα; ρώτησε ή Δραγομίρα.

—Από τή Σουτζιάβα.

—Κι' έμένα από κει, Θυμάμαι, μάλλια άκάμα τό όνομα της παρμάνιας μου. Τήν έλεγαν Τομάζα...

Η Συγγραφέρις τού Διηγήματος, Βασίλισσα τής Ρουμανίας Κάμεν Σύλβα.

ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ 21

— Τ' Ξηδένιχ της Άρτιντινας.

Ο άειμνηστος δηγηματογράφος Άνδρέας Καρζαβίτσις άρχιζέται κάποιον τήν Έξής ποιητική παράδοση του λαού μας:

Μιά φορά ο δεσπότης τού Λιθουαίου, ο ίδιος που είχε χειροτονήσει διάκονο τόν Άθανάσιο Λιάκο, πέρασε από τήν Άρτιντινα και φιλοξενήθηκε στο σπίτι ενός προσοτού τού τότου.

Όταν ήρθε ή ώρα τού άπνου, έπειδή ήταν καιλοκαιρί, ο νοικοκύρης όδήγησε τόν νοικοκύρη του στην αυλή τού σπιτιού κάτω από κάποιά μεγάλα δέντρα, για νά κοιμηθί και νάχη δροσιά.

Όλη τή νύχτα όμως τ' άρδόνια που ζούργιαναν άπάνω στα δέντρα λαιούσαν άδιάκοπα και δέν άφησαν τόν δεσπότη νά κλείση μάτι, παρ' όσον κοντά τά χωράμιατα.

Τό πρωί που ξύπνησε, οι άνθρωποι τού σπιτιού πήγαν νά τόν καιημερίσουν και τόν άρωσαν πώς τά πέρασε τή νύχτα.

—Καίη και μάρα, αποχώθηκε ο δεσπότης. Άνά τά καταραμένα τ' άρδόνια δέν ή' άφησαν νά κλείσω μάτι!

Τήν ίδια μέρα ο δεσπότης έφυγε από τήν Άρτιντινα κι έξακολούθησε τήν περιοδεία του στα ύπλοια χωριά τής περιφέρειάς του. Στήν Άρτιντινα όμως συνέβη στο μεταξύ τό μεταξ' ότου άνεξήγητο:

Τού κάκου περμιεμαν οι κάτοικοι ν' άκούσουν λάλημα άρδονίου. Σ' όλο τό διάστημα τού χρόνου τ' άρδόνια είχαν βουβαθεί, κι όλοι άπέδωσαν τόν γεγόνος αυτό στην κατάρτα τού δεσπότη.

Όταν συνιτηρώθηκε ένας χρόνος και ξανάθε τόν καιλοκαιρί, ο δεσπότης βρήκε ξανά σέ περιοδεία, ξαναπέρασε απ' τήν Άρτιντινα και κοιμήθηκε στο σπίτι τού ίδιου προσοτού, στην προσηνή θεση.

Καθώς έλεσε αποβαθείς, κοιμήθηκε βαρειά όλη τή νύχτα και τό πρωί που ξύπνησε άτόρησε γιατι μέσα στις φωνές τών άλλων πουλιών δέν ξεχώριζε και τό λάλημα τού άρδονίου.

Κι όταν τό πρωί πήγαν νά τόν καιημερίσουν και νά τόν άρωτησουν πώς πέρασε τή νύχτα του, τούς έξεφάρσε άμέσως τήν άπορία του και άκουσε καταπληκτος πώς αίτια τού κακού ήταν ο ίδιος.

—Μιά εγώ δέν ήθελα νά τά καταραστού τά ειλιογμένα! έλεε χαμογελώντας ο δεσπότης.

Δέν είχε όμως άποτελειώσει άκόμα τό λόγο του κι άμέσως άκούστηκαν από γύρω λαλήματα από γλιάδες άρδόνια, λαλήματα μελωδικά, λαλήματα γλυκιάτα, που δέν είχαν ως τότε ξανακουστεί...

— Τ' ακρεούχιχ τού Ντερβένγκυ.

Κατά τό έτος 1815 ήπαρχαν στην περιφέρεια Παρνασσίδος δύο περιήμοι κλέφτες, ο Κρίκας και ο Θεοχάρης, οι όποιοι άρραβιζαν τους Τούρκους τής επαρχίας. Μιά μέρα, όμως, ενδ' ο Κρίκας κι ο Θεοχάρης κοιμούντοσαν μέσα σέ μία σπηλιά κοντά στη Μικρή Λοδωβίτσα, ο Ντερβένγκυς τού Μαλανδίου κατέβηκε νά τους πιάση και νά τούς πάη δεμεινός στην Πλέσσα.

Έκει κατέβησαν όλοι στο σπίτι ενός προσοτού, κι οι Άρβανίτες ξάπλωσαν ν' αναπαυτούνε. Τότε ο Θεοχάρης βρήκε καιρό, πήδωσε άπάνω παράθυρο τ' έφυγε.

Όταν ο Ντερβένγκυς έμαθε τήν άπόδραση τού αιχμαλώτου, έδωσε διαταγή στους άντρες του νά τρέξουν ζοπισιο του.

—Άδικα θά τρέξουν τά παλάμιακα σου, άγά μου, τού έλεε ο πονηρός Κρίκας. Τό Θεοχάρη δέν τόν πιάνετε πειά, γιατί τρέχει σάν λαγός...

—Κι' εσύ, όρέ, μοιρείς νά τόν πιάσης; ρώτησε ο Ντερβένγκυς.—Μιρωό, αλλά... δέν βαστούν τά ταουρίνια μου, κατείνω...—Πάρε τά διαά μου, τού φώναξε ο Τούρκος.

Ο Κρίκας φρόσε τά πλούια κι' άσημοζένγητα ταουρίνια τού Ντερβένγκυ, αλλάρε πέταξε και χάθηκε σάν τό πουλί πρds τ' αγαπημένα του βουνά...

Ο Ντερβένγκυς διάταξε τότε τούς Άρβανίτες του νά τοποθετηθούν στο Μεσοβούνι, ένα μέρος που βρισκεται ψηλότερα από τήν Πλέσσα, και νά περμιενό τόν γυρισμό του.

Άλλά ο Κρίκας, έξυπνότερος από τόν Τούρκο, πήγε νά βρη τό σίντροροό τού κι' ο Ντερβένγκυς δέν ξανάειδε πειά ούτε τόν ίδιο, ούτε τά ταουρίνια του!

—Και τή δική μου έτσι τήν έλεγαν, φώναζε ο Παρθού.
—Εγώ ειπα κι' άλλα άδερφάκια. Τό ένα τό λέγανε Μπόγγαν και τό άλλο ειχε στο λαμό του μια έλιτσα που τού τήν έπιανα με τό δάτυλο και τό περαζα.

Άκούγοντας τά λόγια αυτά ο Παρθού, πετάχτηκε άπάνω, άκούηπσε στον τοίχο και σέλειωσε τό πρόσωπο με τα δύο του χέρια.
—Τί έζησε; τόν ρώτησε ή Αραγούια κι' άγούια.

Ο Παρθού γονάτισε μπροστά της, τής έδειξε ένα σημάδι στο λαμό του και τή ρώτησε:

—Άντι ήταν ή έλιθα πούχε ο άδερφός σου ο Μπόγγαν τού λαμού; Μόλις ή Αραγούια ειδη τό σημάδι αυτό, έβγαλε μια άπελιωμένη χρονή και άπαροχώρησε έντροση.

—Είσαι... Είσαι... τραυλάς σαν μεθυσμένη.

—Ο άδερφός σου φώναζε ο Παρθού κι' άρχισε νά κλαίη πικρά. Έξερνη ή νύχτα πέρασε κι' αήτους γεμάτη εφιάλτες και δάκρυα.

Όταν ξημέρωσε, παρούσστησαν στον Κρη-Τζιρά που παραξενεύτηκε βλέποντάς τους άμύλητους και μελαγχολικούς. Τού ξήρησαν τί ειχε συμβεί, τού ειπαν πώς εινε αδέρφια κι' άρχισαν νά κλαίνε.

Ο Τζιρά άκουσε με κατάπληξη τή φοιχτή άποζάλωρη τους κι' άφου σέβητηκε άρωτά, τούς ειπε:

—Έσείς φταίτε. Μονάχοι σας θελήσατε τό γάμο αυτό. Και τόρα πρέπει νά πεθάνετε!...

—Αυτό μονάχα περμιενόμε... Η ζωή μας εινε πειά ποιητική... άπάντησαν τά δύο άδερφάκια...

—Ναι, αλλά ειστε Χριστιανοί και πρέπει νά σας διδάσουν Χριστιανοί.

Οι Χριστιανοί όμως καιλόγηρον, που σκεψίδαν για νά διδάσουν τούς δύο νέους, έβρισαν ότι τό έζαλήμα τους δέν ήταν άξιο θανάτου και ότι μπορούσαν νά ξεαγιστούν χρίζοντας από ένα μοναστήρι.

—Επειτ' απ' αυτό, ο Παρθού κι' ή Αραγούια γύρισαν μαζί στην πατρίδα τους κι' έζησαν δύο μοναστήρια κοντά στη Σουτζάβα. Στο ένα απ' αυτά ο Παρθού έδωσε τό όνομα τής αδερφής του κι' έτσι τό λένε άκόμα «Μοναστήρι τής Αραγούιας».

Τά δύο αδέρφια φορέσαν ράσια και καιλογερέμναν. Έζησαν έκει αρκετά χρόνια. Πρώτη πέθανε ή Αραγούια κι' ύστερ' από ένα χρόνο τή ακολουθήσε κι' ο άδερφός της στον άλλο κόσμο...
KARMEN SYABA

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΗΑΝΕΤΕ
— ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

Η άρχαιότερη έφημερίδα της Εφρώτης εινε ή «Εφθουαδιαία», ή όποια έξεβόδιτο στο Γκορικόγεν της Έλβετίας και ήταν συγχρόνως άγαγον τών συντηρητικών και τών φιζορραστικών. Η δύο πρώτες σελίδες της άνηχαν δηλαδή στο ένα κόμμα και ή δύο επόμενες στο άλλο.

—Κάποιος Άμερικανός δημοσιογράφος έδημοσίερε τελευταία τήν έξής συμβουλή, άπειθινόμενος προς τής παντρεμμένες γυναίκες:

- Νά κλειδώνης τά άπλιτα ρούχα.
- Νά μη ροχαλίχης.
- Νά εισαι χαρομένη, κι' άς εινε ψυχρός ο σύζυγός σου.
- Νά μην λές ποτέ ότι ήπαρχον στο σπίτι κοριοί.
- Νά μην κοινηενιάχης με κανέναν διαβάτη απ' τήν πόρτα τού σπιτιού σου.
- Νά μη γελάς όταν εινε χαλασμένα τά δόντια σου.
- Νά ξέρης νά πλέκης κάλτσες.
- Νά κίνης καλά τά γλυκιάματα.
- Νά άφής κατά μέρος τά άρώματα και τής ποδδες.
- Νά ήτοιθήσης ότι τό παρελθόν πέθανε και νά τό λησιωνήσης για πάντα.

—Άφου τελειώσης τής δουλειές τού σπιτιού, πάρε και διάβασε κανένα βιβλίο.

- Μην κοιμάσαι προσοτ' πλύνης τά πιάτα.
- Μάσφα καλά τό φαγητό σου στο τραπέζι, για νά δώσης καιρό στον άντρα σου νά φάη κι' αήτος ήσυχια.
- Μην άγοράζης ένα πράγμα που δέν σου χρειάζεται, έστω κι' αν αυτό εινε φτηνό.
- Μην μιλόωνης τήν ύπηρεσία σου μπροστά στον άντρα σου.
- Νά φυλάς τό γέλιο σου μονάχα για τόν άντρα σου.
- Μην θυμώδης με τό παραμικρό.
- Νά έχης τά πράγματά σου πάντα στο ίδιο μέρος για νά τά βρισκίης εύκολα.

